

Varför går 20-talets barnfattigdomsmått åt olika håll?

Tapio Salonen

Tapio Salonen, seniorprofessor i socialt arbete, Institutionen för socialt arbete,
Malmö universitet. E-post: Tapio.salonen@mau.se
DOI: <https://doi.org/10.62607/smt.v10i3.66212>

Denna artikel undersöker varför olika mått på barnfattigdomen i Sverige tycks gå åt olika håll under 20-talets första hälft. Fem förekommande mått granskas var för sig och i jämförelse med varandra. I Sverige finns inget officiellt vedertaget mått utan olika beräkningssätt fångar skilda aspekter på fattigdomens karaktär och omfattning. Resultatet visar att måtten på barnfattigdomen går åt olika håll. De mått som är knutna till policyrelaterade definitioner visar en avtagande trend medan andra mått visar på motsatsen. Slutsatsen blir att avråda från definitioner som är knutna till policyberoende mått, som t.ex. förekomst av kommunalt försörjningsstöd. En strikt och oberoende inkomstbaserad definition förordas som baseras på detaljerade löpande data om hushållens nödvändiga konsumtion.

This article examines why different measures of child poverty in Sweden seem to be moving in different directions during the first half of the 20th century. Five existing measures are examined separately but also in comparison with each other. In Sweden, there is no officially accepted measure, but different calculation methods capture different aspects of the nature and extent of poverty. The results show that the measures of child poverty are diverging in different directions. The measures that are linked to policy-related definitions show a decreasing trend, while other measures show the opposite. The conclusion is to advise against definitions that are linked to policy-dependent measures, such as the presence of municipal income support. A strict and independent income-based definition is advocated, based on detailed ongoing data on households' necessary consumption.

Introduktion

Denna artikel undersöker och problematiserar hur det kommer sig att barnfattigdomens utveckling i Sverige under 20-talets första hälft beskrivs så motstridigt av olika mått och definitioner och därmed kan förvirra och missleda allmänhet och beslutsfattare. Några aktuella nedslag som illustrerar detta: I ett pressmeddelande 24 mars 2026 lanserade Statistiska centralbyrån (SCB) nyheten att barnfattigdomen 2024 är det lägsta på tio år (SCB 2026a). Den har enligt måttet låg inkomststandard minskat från 10 till 6 procent sedan 2014. Bara någon månad innan, februari 2026, presenterade SCB nya uppgifter att barnfattigdomen fördubblats från 4 till 8 procent mellan 2021–2025 när man utgår från beräkningssättet materiell och social fattigdom. I slutet av 2025 visade Rädda Barnens senaste årsrapport att barnfattigdomen börjat öka igen i Sverige och uppgick till 12,9 procent år 2023 (Rädda Barnen 2025).

Begreppet ”barnfattigdom” har onekligen fått ett stort genomslag i samhällsdebatten i Sverige under 2000-talet och ses av många som en viktig indikator på välfärdens tillstånd i landet. Detta inte minst då barnkonventionen infördes som svensk lag 2020 där barns rätt till en skälig levnadsstandard och som förpliktar staten att vidta åtgärder för att säkerställa att barn inte lever under denna nivå (§ 27). Barnfattigdom skall förstås i relation till det etiska imperativet att i ett ekonomiskt överflödssamhälle som det svenska skall inga barn behöva växa upp under så ekonomiskt begränsade förhållanden att det menligt kan påverka barnets situation. I ett längre historiskt perspektiv sågs framför allt besvärliga uppväxtvillkor ut som ett problem i barnets långsiktiga utveckling, i termer av möjligheter att klara utbildning, etablera sig i arbetsliv och forma ett sunt och skötsamt liv. Förenklat sågs insatser och förhållanden i barndomen som en investering i kommande vuxenliv. Detta synsätt har de senaste årtiondena kompletterats med ett uttalat barnrättsperspektiv som innebär att barn har vissa bestämda rättigheter här och nu. Att göra barnkonventionens målsättningar till konkret praktik i det svenska samhället utgör fortfarande en angelägen utmaning, inte minst i relation till alla de barn som växer upp under ”knapphetens kalla stjärna”.

Syftet med denna text är att försöka reda ut den oreda som olika mått kring den svenska barnfattigdomen lett till. Detta görs genom att diskutera samtliga mått på barnfattigdom som förekommer i Sverige. Inte sällan saluförs mått och resultat som ligger i betraktarens eget intresse, detta gäller särskilt inom det politiska området.¹ Därför är det angeläget att värdera olika mått i relation till varandra.

Fattigdom – ett svårfångat fenomen

Låt oss ta det från början. Fattigdom är ett universellt begrepp som svårligen kan fångas på ett entydigt och klart sätt. Den moderna fattigdomsforskningen har enträget och på omväxlande vis understrukit detta. Mollie Orshansky, den officiella amerikanska fattigdomsdefinitionens moder, myntade frasen "Poverty is like beauty - it lies in the eye of the beholder". Trots att hon skapade en tämligen snäv men operativ definition av vad som skall räknas som fattigdom (varukorg med nödvändiga livsmedel gånger tre) hos de amerikanska hushållen i början av 1960-talet var hon väl medveten om att fattigdom egentligen ytterst handlar om vilken uppfattningsförmåga (perception) som formas av betraktarens egna perspektiv, föreställningar och erfarenheter. För att undgå denna *subjektiva* fallgrop får vi ofta nöja oss med operationellt möjliga sätt att fånga fattigdomens omfattning och karaktär.ⁱⁱ

För att översiktligt beskriva fattigdomsforskningens försök att förstå och mäta fattigdomen omfattning och sammansättning i moderna välfärdsländer kan dessa summeras i dikotomier som *absolut eller relativ* och genom *direkta eller indirekta metoder*.ⁱⁱⁱ Problemet med sådana metoder är att de givetvis inte förmår fånga bakomliggande bidragande orsaker till den ekonomiska utsattheten. För att förstå fattigdomens komplexitet krävs perspektiv på samtliga tre nivåer: makro (samhällsförhållanden av varierande slag), meso (hur fattigdomen bemöts av myndigheter och organisationer), mikro (hur människor agerar). Sådana faktorer samspelar dessutom ofta mellan bakomliggande, betingade och utlösande faktorer (Korpi 1971).

Fattigdomen är dessutom ett mångfacetterat fenomen som förutom ekonomiska brister inbegriper emotionella, relationella, hälsomässiga, kulturella och strukturella aspekter. Fattigdomsfenomenet kan också tolkas utifrån varierande tidsbestämda perspektiv; som ett specifikt tillstånd eller situation eller som en process över längre tid. I olika mätmetoder kompletteras ofta årsbaserade uppgifter om fattigdomsförekomst med fördjupade analyser av dess varaktighet, t.ex. under en följd av år. En ytterligare dimension som kan komplicera eller fördjupa fattigdomsförståelsen är vem som ska avgöra vem som bestämmer vad och vilka som skall räknas in. Det vanligaste är att överlåta detta till experter och forskare genom t.ex. genom att studera inkomstfördelning eller hushållens tillgång till basala förnödenheter. Det förekommer också policybaserade mått som oftast utgår från landets yttersta ekonomiska stödformer. I Sverige finns numera en relativt lång tradition av socialbidragsforskning, numera benämnt som ekonomiskt bistånd eller försörjningsstöd administrerat av landets kommuner. En tredje variant är att fråga allmänheten om vad som skall räknas in i nödvändig livsföring eller skälig levnadsnivå. I alla dessa tillvägagångssätt finns

en rad metodologiska överväganden med såväl förtjänster som brister, som jag återkommer till längre fram.

I Sverige finns inte någon officiell fattigdomsdefinition. Experter och forskare är tämligen överens om att det behövs flera olika sätt att studera ett sådant komplext fenomen på. I det följande uppmärksammas de fem mått som förekommer i Sverige för att beskriva fattigdom bland barn och deras familjer under de senaste åren. Först något översiktligt om den tämligen föränderliga perioden Sverige genomgått under 2020-talets första hälft med relevans på barnfamiljers ekonomiska vardagsvillkor.

Scenen – 20-talets Sverige

Redan vid decenniets första månader drabbades Sverige och omvärlden av coronapandemin som satte djupa spår i människors vardag. Samhällskriser har som oftast en ojämlik genomslagskraft och drabbar hushåll som redan i utgångsläget är utsatta eller har små eller inga ekonomiska marginaler. Sverige stängdes ner till stora delar och BNP sjönk med 2 procent under pandemins första år. Detta följdes sedan av en uppblossande inflationsekonomi 2022 (+ 10 %) och 2023 (+ 9 %). Prischocker på bl.a. livsmedel, bostadskostnader och energi slog hårt på hushållen, särskilt barnfamiljer med svag ekonomi.^{iv} För första gången sedan 1990-talskrisen sjönk den ekonomiska standarden för svenska hushåll. Hushållens reala inkomster minskade i genomsnitt med närmare fem procent under dessa två år. Detta samtidigt som många nödvändiga utgifter ökade kraftigt. Det som ytterligare försvårade vardagsekonomin för ekonomiskt utsatta barnfamiljer var att de offentliga trygghetssystemen försämrades gradvis under 2020-talets första hälft. Detta gäller särskilt de trygghetsförmåner som betyder allra mest för barnfamiljer med svag ekonomi som barnbidrag och bostadsbidrag (Rädda Barnen 2025).

Pandemin och inflationsekonomin ledde till en besvärlig kostnadspress för många barnhushåll men givetvis också andra hushåll med svag ekonomi. Larmrapporterna har avlöst varandra i en strid ström. Lån till konsumtion har tagit fart och hos Kronofogden ökade låntagare med betalningsproblem med cirka en fjärdedel mellan 2020 och 2023 (Finansinspektionen 2025). Vräkningar av barnfamiljer började öka igen (Kronofogden.se). En lång rad företrädare från civilsamhället har rapporterat om en påtaglig ökning av antalet barnfamiljer som har svårt att klara sin basala livsföring och kunna tillgodose sina barns mest grundläggande behov av mat, kläder, meningsfull fritid och trygg bostad (se t.ex. Röda Korset 2024, Makalösa föräldrar 2025, Sveriges Stadsmissioner 2025, Majblomman 2026 och Hyresgästföreningen m.fl. 2026).

Mycket pekar således på att i synnerhet barnhushåll med låga inkomster fått det allt svårare att klara en dräglig vardag. Men hur har detta slagit genom i de

metoder som används för att följa barnfattigdomens utveckling i Sverige? Detta diskuteras ingående i följande avsnitt.

Olika mått på barnfattigdom i Sverige

Fem olika sätt att mäta barnfattigdom förekommer numera i Sverige. Den första är ett relativt inkomstbaserat sätt att beskriva inkomstfördelningen bland hushållen. De hushåll som har under 60 procent av landets medianinkomst betecknas ha en *låg ekonomisk standard (LES)*. SCB beräknar detta årligen utifrån hushållens disponibla inkomster med hänsyn tagen till hushållens storlek och sammansättning (disponibel inkomst per konsumtionsenhet). Denna metod har sin styrka att beskriva olikheter i inkomstfördelningen i ett land men är knappast tillräckligt för att belysa fattigdom. Dess användningsområde är framförallt att kunna jämföra Sveriges inkomstfördelning med andra länder då LES numera utgör också EU:s vedertagna metod att beskriva relativ fattigdom på.

De andra fyra metoderna kan sägas i varierande grad vara absoluta definitioner på fattigdom. Men ingen är helt oförändrad över tid utan anpassas gradvis till den allmänna standardutvecklingen. Det andra måttet är policybaserat eftersom kommunernas *ekonomiskt bistånd (EB)* baseras årligen på riksdagens beslut om riksnormens nivå för kommande år. Enligt socialtjänstförordningen skall den justeras i enlighet med Konsumentverkets årliga kostnadsberäkningar för hushållens nödvändiga utgifter men har under senare år övergått istället till att följa konsumentprisindex (KPI). Vilka konsekvenser denna policyglidning fått diskuteras närmare i det följande.

Det tredje måttet *låg inkomststandard (LIS)* har utvecklats av SCB under 2010-talet för att beskriva ett mer absolut inkomstrelaterat mått som jämför om hushållens disponibla inkomster räcker för att betala nödvändiga omkostnader som mat, boende, barnomsorg, el etc. LIS baseras på baskonsumtion som är knuten till riksnormen för försörjningsstöd. Denna del utgör drygt hälften av hushållens nödvändiga omkostnader och inkluderar bl.a. mat, kläder och skor, lek och fritid, hälsa och hygien. Därutöver omfattar boendekostnader ca 25-35 procent av LIS beroende på hushållens storlek och sammansättning. Till detta räknas övriga godkända kostnader som el, barnomsorgsutgifter, lokala resor, fackavgift och hemförsäkring.

Det fjärde måttet, *Rädda Barnens barnfattigdomsmått (RB)*, är ett sammansatt mått av de två tidigare, d.v.s. ifall barn bor i hushåll som erhållit försörjningsstöd och/eller haft en låg inkomststandard under ett aktuellt år. Rädda Barnen har följt utvecklingen sedan 1990-talet början och valt att revidera måttet för de senaste åren genom att räkna om riksnormen för försörjningsstöd så att den istället konsekvent följer Konsumentverkets årliga hushållsberäkningar (Rädda

Barnen 2025). Detta innebär att RB-metoden skiljer sig åt både från EB och LIS som utgår från de årliga politiskt beslutade riksnormer för försörjningsstöd.

Det femte måttet, *materiell och social fattigdom (MSF)*, utvecklades av SCB:s undersökningar om levnadsförhållanden (ULF) för mer än 50 år sedan. Dessa årliga undersökningar baseras på telefonintervjuer med ett representativt urval av hushållen i landet och ställer en rad frågor om hälsa, ekonomi, boende, selsättning, välbefinnande och tillit, fritid, sociala relationer, medborgerliga aktiviteter och trygghet. Måttet MSF belyser ekonomisk stress och social utestängning om hushållet inte har råd med fem eller fler av tretton poster (t.ex. inte råd att betala oförutsedda utgifter, näringsriktig mat, varm bostad, åka på semester, delta i fritidsaktiviteter m.m.) Under 2000-talet har SCB:s ULF-undersökning kopplats till Eurostats årliga intervjuundersökning EU-SILC, vilket numera möjliggör jämförelser mellan Sverige och andra EU-länder.

Figur 1. Metoder för att mäta barnfattigdom i Sverige.

	Absolut	Relativ
Direkt	EB	
	MSF	
	RB	
Indirekt	RB	LES
	LIS	

LES låg ekonomisk standard 0-19 år (SCB:s statistikdatabas)

RB Rädda barnens reviderade barnfattigdomsmått 0-17 år

LIS Låg inkomststandard 0-17 år (SCB statistikdatabas)

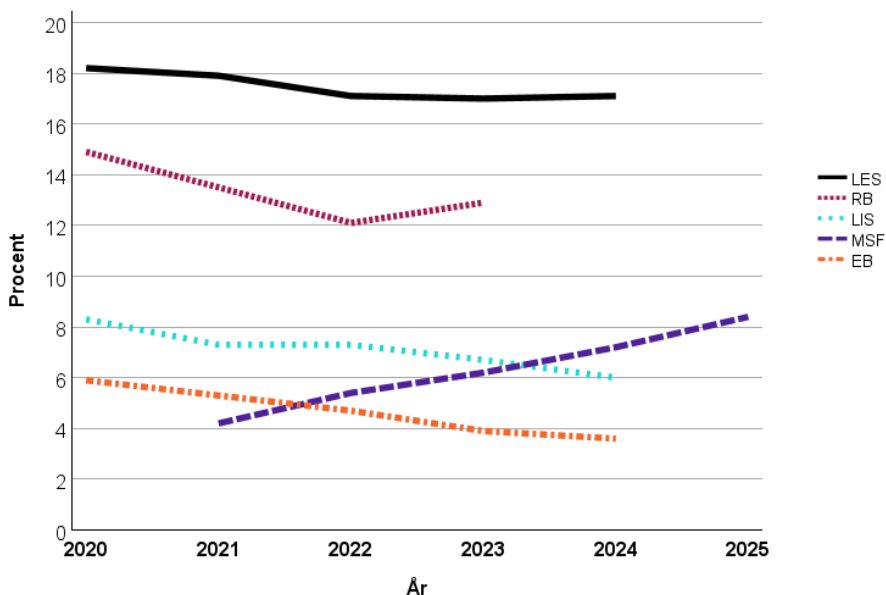
MSF Materiell och social fattigdom barn 0-15 år SCB:s ULF-undersökning

EB Antal barn 0-17 år i hushåll med ekonomiskt bistånd

Resultat

Hur har då de olika måtten på barnfattigdom utvecklats under den minst sagt turbulenta inledningen av 20-talet? En tämligen självklar hypotes är att den förväntats stiga under denna period. Men som framgår av tabell 2 nedan uppvisar de olika måtten högst divergerande utveckling. Hur skall detta förstås?

Tabell 2. Barnfattigdomsmått i Sverige 2020-2025. Andel av samtliga barn.

LES Låg ekonomisk standard 0-19 år (SCB:s statistikdatabas)

RB Rädda barnens reviderade barnfattigdomsmått 0-17 år (Rädda barnen 2025)

LIS Låg inkomststandard 0-17 år (SCB statistikdatabas)

MSF Materiell och social fattigdom barn 0-15 år SCB:s ULF-undersökning

EB Antal barn 0-17 år i hushåll med ekonomiskt bistånd (Socialstyrelsen 2025)

Inledningsvis kan vi konstatera att det relativa inkomstmåttet LES, som egentligen belyser nedre änden av inkomstfördelningen, har legat relativt oförändrat kring 17-18 procent. Barnhushåll under inkomststrecket på högst 60 procent av medianinkomsten per konsumtionsenhet, efter skatt och bidrag, har legat relativt stilla jämfört med normalhushållen. Mellan 2021 och 2023 minskade den reala köpkraften för i princip alla hushåll till följd av den höga inflationstakten så även barnhushållen med låga inkomster (Försäkringskassan 2025).

De fyra måtten som på varierande sätt kan betecknas som mer absoluta mått på barnfattigdom uppvisar högst divergerande utvecklingstrender i början av 20-talet. Låg inkomststandard och ekonomiskt bistånd minskar successivt under perioden medan materiell och social fattigdom ökar kraftigt. Rädda Barnens fattigdomsmått minskar till en början med för att sedan öka under 2023.^v Hur tolka detta?

Eftersom måttet ekonomiskt bistånd även är en betydande delkomponent i måttet låg inkomststandard är det naturligt att först granska det kommunala försörjningsstödet utveckling. Andelen barn i hushåll med försörjningsstöd låg relativt stilla kring 140 000 barn (ca 7 procent) årligen fram till 2018. Därefter minskar det drastiskt ner till 77 000 barn 2024, vilket är en minskning med hela 45 procent under de senaste tio åren. Flera bidragande faktorer till detta kan identifieras. Gustafsson (2025) uppehåller sig vid tre möjliga faktorer. För det första att riksnormen i försörjningsstödet inte följt hushållsinkomsternas utveckling i stort som ökade i genomsnitt 27 procent medan riksnormen ökade med cirka 12 procent åren 2011–2021.^{vi} Det andra skälet är en trend av striktare och mer restriktiv hållning på socialkontoren med högre trösklar och ökade avslag. Ett tredje skäl som Gustafsson diskuterar är vilka konsekvenser den allt större andelen utrikesfödda bland biståndstagarna kan ha medfört, t.ex. informationsproblem och lägre legitimitet hos allmänhet och potentiellt bidragsberättigade hushåll.

Till dessa möjliga samverkande faktor bör också nämnas omläggningen av migrationspolitiken i Sverige från 2016. Den stora flyktingvågen 2014/15 har börjat ebba ut med tilltagande etablering och integration under senare år, vilket gett stora avtryck på bl.a. ett minskat kommunalt försörjningsstöd.

En ytterligare betydelsefull faktor för minskningen av ekonomiskt bistånd är att själva beräkningen av riksnormen för försörjningsstöd har i praktiken förändrats från att tidigare följt Konsumentverkets årliga hushållsberäkningar till att numera helt följa konsumentprisindex.^{vii} Med en inflationschock i början av 20-talet fick detta betydande effekt på nivåerna på riksnormen. För en ensamstående med ett barn (9 år) skulle riksnormen behövt öka med 1 600 kronor i månaden och för en familj med två vuxna och två barn (9 & 13 år) med 4 500 kronor för att nå upp till riksnorm enligt Konsumentverkets hushållsberäkningar år 2023.^{viii} Detta visar på den urholkning som skett under senare år av det kommunala ekonomiska biståndet och som medfört att många barnhushåll inte är berättigade till stödet. Detta är en inbyggd nackdel med policybaserade mått och där t.ex. en minskning av antalet beviljade hushåll ses som en framgång när det i själva verket oftast lett till en försvårad fattigdomssituation för berörda hushåll. Det är detta som civilsamhället återkommande varnat för; att bland hushållen som söker sig till bl.a. deras mathjälp återfinns många som inte är berättigade till försörjningsstöd eller stödet ses som otillräcklig för att täcka hushållens basala behov.

Det tredje måttet, låg inkomststandard, minskar från 8,3 till 6,0 procent 2020 till 2024. Detta är en överraskande minskning med cirka 50 000 barn, från drygt 180 000 till 130 000 barn 0-17 år. I en fördjupad analys (Rädda Barnen 2025) jämförs de gränsvärden som LIS baseras på med gränsvärden som istället utgår från om riksnormen för försörjningsstöd skulle ha följt Konsumentverkets årliga hushållsberäkningar. Skillnaden i beräkningssätten skvallrar om stora differenser.^{ix} Studien visar att antalet barn i hushåll med låg inkomststandard skulle vara nästan dubbelt så hög, ca 251 000 barn eller 11,7 procent 2023. Sett till tabellen ovan skulle andelen barn i hushåll med LIS öka med hela 5 procentenheter, från 6,7 procent till 11,7 procent. Detta visar vilken betydelse det har hur gränsvärdet för detta mått konstrueras. Återigen är resultatet att minskningen av även detta mått, LIS, under senare år en direkt effekt av att beräkningen av försörjningsstödet halkat efter till följd av policybeslut.

Det fjärde måttet, Rädda Barnens reviderade barnfattigdomsmått, har tagit hänsyn till denna policyglidning och istället valt att konsekvent utgå från Konsumentverkets detaljerade hushållsberäkningar. Eftersom RB-måttet dessutom räknar in barn i hushåll med försörjningsstöd påverkas även detta mått delvis av den policyförskjutning som beskrivits ovan för de två tidigare absoluta måtten EB och LIS. Effekten på RB-måttet är dock betydligt mer blygsam eftersom de allra flesta barn och deras familjer som inkluderats hamnar under det reviderade gränsvärdet för låg inkomststandard. 251 000 barn (11,7 procent) uppfyllde detta delmått medan enbart 25 500 barn (1,2 procent) återfanns i familjer med enbart försörjningsstöd 2023.^x

Det sista måttet, materiell och social fattigdom, kan ses som det mest vardagsnära sättet att försöka fånga vardagsproblematiken för hushåll med en utsatt ekonomi. Frågeställningarna i intervjustudierna förmår på ett mer direkt sätt att studera utsatthetens konsekvenser.^{xi} I jämförelse med andra EU-länder har Sverige tidigare legat lägst (förutom Luxemburg) med en fattighedsnivå på cirka 2 procent (SCB 2019). Under 20-talets första hälft har, som tabell 2 visar, MSF-måttet markant ökat till 8,4 procent.^{xii} Denna förändring av materiell och social fattigdom måste tolkas som uppseendeväckande och understryker att allt fler barnhushåll fått svårare vardagsvillkor de senaste åren.

Vad säger då dessa resultat sammantaget? Den relativa fattigdomen bland barn och deras familjer ligger fortsatt relativt oförändrat högt medan absoluta mått på barnfattigdomen i Sverige divergerar. Tar man hänsyn till att flera av dessa mått, EB och LIS, har påverkats av policybeslut som hållit tillbaka dess gränsvärden är det rimligt att tillmäta de två andra måtten, RB och MSF, större trovärdighet och tyngd. Med detta sagt, har de turbulenta åren i början av 20-talet lett till en ökad ekonomisk och social utsatthet bland barn och deras familjer.

Diskussion och slutsatser

Som framgått är det inte helt enkelt att med statistiska mått följa barnfattigdomens utveckling i Sverige. I likhet med Jonsson & Mood (2022) är min slutsats att fattigdomsbergreppet bör reserveras för mått lyckas fånga det som människor i allmänhet förknippar med ordet fattigdom. Vi behöver också flera mått för att spegla fenomenet. Det inkomstrelaterade relativa måttet LES visar på ojämlikhet i inkomsters fördelning och möjliggör jämförelser över tid och med andra länder. Detta relativa mått bör även framåt fungera för dessa breda analyser.

Däremot behövs det en seriös översyn av vilket absolut mått på fattigdom som bör användas i Sverige framöver. Jag instämmer med Mood (2025) att behövs utarbetas ett nytt inkomstbaserat absolut mått. I linje med Rädda Barnens reviderade mått på låg inkomststandard bör den utgå från detaljerade data av hög kvalitet för vad som kan ses som en skälig levnadsnivå. Konsumentverkets och SCB:s löpande undersökningar om priser och konsumtion bör utgöra en solid grund.

Vid sidan om ett strikt inkomstbaserat fattigdomsmått kan SCB:s löpande undersökningar om materiell och social fattigdom även fortsättningsvis ses som ett viktigt fördjupande komplement med dess kvalitativa inslag och möjligheter till internationella jämförelser.

Denna studie har visat att policybaserade mått bör utmönstras. Att använda ekonomiskt bistånd som ett mått på fattigdom är problematiskt och blir missvisande. I värsta fall kan den uppmuntra beslutsfattare att ändra regler och bidragsnivåer så att det framstår som en gynnsam förändring när det i själva verket leder till det motsatta. Detta har en tydlig aktualitet i de förslag om bidragstak och sänkta bidragsnivåer som förväntas genomföras närmaste tiden.^{xiii}

Avslutningsvis kan en seriös översyn av ett absolut mått på fattigdom vara ett strategiskt första steg till en genomtänkt fattigdomspolitik i Sverige för att leva upp till de globala målen om att avskaffa fattigdomen och barnkonventionens förpliktelser om att alla barn har rätt till en skälig levnadsstandard.

Referenser

- Finansinspektionen 2025. *Lånens andel av nya skulder hos Kronofogden ökar i sämre tider*. FI-analys nr 48.
- Försäkringskassan 2025. *Barnhushållens ekonomi. Resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken*.
- Gustafsson, Björn 2025. 'Utveckling av ekonomiskt bistånd och fattigdomens utbredning – pekar tidsserierna åt samma håll?' I *Ekonomisk Debatt* nr 3 (2025).
- Hyresgästföreningen, Majblomman, Svenska Röda Korset & Rädda Barnen 2026. *Barnfamiljers ekonomiska svårigheter 2026*.
- Jonsson, O, Jan & Carina Mood 2022. 'Vad är *fattigdom* och hur bör den mätas? I *Socialmedicinsk tidskrift* nr 4 2022, 430–448.
- Korpi, Walter 1971. *Fattigdom i välfärden*. Tiden.
- Majblomman 2026. *Barnrättsrapporten 2026*.
- Makalösa föräldrar 2024. *Vi går totalt på knäna och vänder varje krona*.
- Mood, Carina 2025. 'Fattigdomsmätning och fattigdomens utveckling', I Sveriges Stadsmissioner Fattigdomsrapporten 2025 från välfärdssamhälle till välgörenhetssamhälle.

- Rädda Barnen 2025. *En ny verklighet. Rädda Barnens barnfattighedsrapport Sverige 2025*.
 Röda Korset 2024. *Grundläggande humanitära behov i Sverige. En lägesbild från civilsamhället*.
 SCB 2019. *Sverige har lägre materiell fattigdom än de flesta andra länder i EU*. Statistiknyhet 2019-10-16.
 SCB 2026a. *Barnfattigheten lägst på tio år, men fortsatt stora regionala skillnader*. Statistiknyhet 2026-03-24.
 Socialstyrelsen 2025. *Statistik om ekonomiskt bistånd 2024*.
 Sveriges Stadsmissioner 2025. *Fattighedsrapporten 2025. Från välfärdssambälle till välgörenhetssambälle*.
 Rapport 11/25.

- i. Ett aktuellt exempel är från riksdagens debatt 13 april 2026 om den ekonomiska vårpropositionen.
- ii. Det saknas givetvis inte kritik mot den oförändrade officiella fattighedsdefinitionen i USA, bl.a. för att den är föråldrad och inte speglar dagens ekonomiska villkor. Se t.ex. Fisher, Gordon M. 2012. "The Development of the Orshansky Poverty Thresholds and Their Subsequent History as the Official U.S. Poverty Measure". *Poverty – Experimental Measures*. U.S. Census Bureau. National Academies of Sciences (NAEM) 2023: *An updated Measure of Poverty: (Re)Drawing the Line 2023*. Desmond, Matthew 2023. *Poverty, by America*. Allen Lane.
- iii. Se Mood 2025 för en mer utvecklad beskrivning av dessa två klassiska motsatspar kring fattighedsbegreppet.
- iv. För en mer ingående beskrivning av dessa prischocker, se Rädda barnen 2025.
- v. Uppgifter om RB-måttet från 2024 saknas ännu.
- vi. Denna ökning gäller för samtliga biståndshushåll, inte enbart barnhushåll.
- vii. För en utförlig analys av denna policyförändring, se Rädda Barnen 2025.
- viii. Se detaljer Figur 10 a och b, s 32 i Rädda Barnen 2025.
- ix. För en ensamstående förälder med ett barn (3 år) hamnade gränsvärdet för riksnormen på 7 042 kr resp. 9 440 kr, d.v.s. en differens på 2 398 kronor i månaden 2023. Motsvarande skillnad för en familj med två vuxna och två barn (3 & 6 år) var 5 959 kronor, 12 961 respektive 18 920 kronor. Rädda Barnen 2025, s. 35.
- x. För mer ingående detaljer, se Rädda Barnen 2025, s. 40-41.
- xi. Svagheten med måttet är att det enbart är en intervjubaserad undersökning med begränsade möjligheter att statistiskt säkert kunna analysera olika bakrundsvariabler.
- xii. Källa: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__LE__LE0101__LE0101E/LE01012025E02/
- xiii. Prop. 2025/26:201. Reformerat försörjningsstöd – bidragstak och ökade möjligheter till arbete.